

KULTURNO-UMJETNIČKE ZBIRKE, MUZEJI I GALERIJE OTOKA HVARA

Marinko Petrić

Centar za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara,

Hvar

Slika starog majstora, rijetka knjiga ili rimski novčić oduvijek su predstavljali predmete osobite vrijednosti i štovaja, kao svugdje tako i na Hvaru, ti proizvodi ljudskog duha i umijeća, bilo vijerskog, estetskog ili kulturno-povijesnog značenja stoljećima su pomno čuvani, a naručivali su ih pokrovitelji kulture i umjetnosti, moćne i bogate zajednice ili pojedinci. Hvarske crkve i samostani svakako su najznačajnija mjesta gdje su se u prošlosti sabirala kulturno-umjetnička dobra, pa se od brojnih crkava gotovo svaka može podičiti bar s jednom umjetninom koja zavređuje našu pozornost. Osobito su bile bogate i većim dijelom do danas sačuvane zbirka Hvarske stolnice, koja baštini velik fond umjetnina, posebno raskošno ukrašenoga starog misnog ruha, zbirka franjevačkog samostana u Hvaru, koja se ističe slika starih majstora, zbirka umjetnina vrbovačke župe, također sa znamenitom zbirkom starih slika, te dominikanski samostan u Starom Gradu s osobito vrijednom arheološkom građom.

Inventar umjetnina Hvarskih crkava i samostana predstavlja danas vrlo bogat fond s više od 30 posto umjetnina sveukupnog pokretnog spomeničkog dobra otoka i svakako najvredniji dio hvarske umjetničke baštine. Glavinom taj fond potječe iz 17. i 18. stoljeća, kada je ekonomski procvat otoka, te osobito obnoviteljski duh katoličke Europe (koji je bio upravo karakterističan za ovo barokno razdoblje) omogućio i poticao bogatu i raskošnu opremu crkava. Djela su to uglavnom stranih (talijanskih) majstora, a vrhunska kvaliteta naručenih umjetnina svjedoči o visokom umjetničkom i kulturnom obzoru hvarske sredine tog doba. Iako je glavnina kulturno-umjetničkih fondova hvarskih crkava i samostana do danas sačuvana zahvaljujući brizi svećenika, redovnika i pobožnih Hvarana, naka kulturno-umjetnička dobra su, na žalost, ipak tijekom vremena uništena ili raznesena, poput zbirke umjetnina i dragocjenosti dominikanskog samostana u Hvaru, koja je ukinućem samostana 1811. godine prodana na dražbi,⁽¹⁾ ili ciklusa slika velikog Paola Veronesea iz župne crkve u Jelsi, koje su stradale u požaru 1771. godine kada je grom udario u crkvu. ⁽²⁾

Za razliku od crkvenih zbirki, gotovo se ništa nije sačuvalo od obiteljskih i osobnih zbirki iz perioda 16., 17., i 18. stoljeća. Iako su znameniti članovi i prvaci tada imućnih hvarskih obitelji - Lucić, Hektorović, Vidali, Lupi, Gazarović, Ivanić, Bartičević - u izvorima često spominju kao darovatelji ili posrednici u nabavi umjetnina za hvarske crkve i samostane, od njihovih osobnih i obiteljskih zbirki sačuvana je tek možda pokoja umjetnina u zbirkama obitelji koje su naslijedile ove starije porodice. Tako se od obiteljske baštine Vidali, jedne od najimućnijih starih hvarskih porodica, naslućujemo, sačuvalo samo nekoliko umjetnina u zbirci Kasandrića, koji su naslijedili dio baštine Vidalijevih. Na isti je način obitelj Boglić-Božić u Hvaru naslijedila dio umjetnina starije porodice Ivanić. Zbirka dragocjenosti Petra Hektorovića, o kojima pjesnik govori u svom "Ribánju" i oporuci, doživjela je zlosretnu sudbinu od njegovih nasljednika, a od umjetničke baštine isto tako imućnoga

Hvaranina i osvjedočenog ljubitelja umjetnina Hanibala Lucića nije ostalo ništa osim dvojbena pjesnikova portreta (ako je uopće pripadao Hanibalu Luciću), koji se danas nalazi u zbirci "Benko Horvat" Galerija grada Zagreba.

O umjetničkim zbirkama tada imućnih Hvarana više nam govore arhivski izvori u kojima se opisuje unutrašnja oprema hvarskih kuća. Tako je, među ostalima, porodica Budimira Hektorovića (zajedno s bratom Hektorom dao je opremiti raskošan obiteljski oltar u hvarskoj katedrali) posjedovala u svojoj kući u Hvaru u 17. stoljeću desetak slika, nekoliko skulptura i reljefa, od kojih jedan od alabakra. Jerolim Bartučević je posjedovao 4 slike, Nikola Berti 10 slika, Katarin Diodato 7 slika. ⁽³⁾ Sve su te slike bez sumnje bile religioznoga karaktera, a skulpture većinom mala drvena raspela. Što je od svega toga danas sačuvano, te je li uopće što i sačuvano, na žalost nije poznato jer su opisi umjetnina vrlo šturi, a imovinska povijest i sudbina tih obitelji nepoznata.

Devetnaesto stoljeće predstavlja razdoblje koje je iz više razloga značajno za povijest hvarskih zbirki. Tada se uvelike obogaćuju umjetnički fondovi hvarskih crkvenih i privatnih zbirki. To je stoljeće gospodarskog poleta otoka Hvara, što je osobito pogodovalo stvaranju umjetničkih zbirki tada imućnijih hvarskih porodica Dubaković, Kasandrić, Machiedo, Boglić. Na sreću do danas su se većim dijelom sačuvali ti obiteljski umjetnički fondovi koji su po ondašnjem običaju, u pravilu ukrašavali kućne salone. Umjetnička je oprema bila skromna i uobičajena za prošlo stoljeće, a sastojala se od namještaja, obiteljskih portreta, originala ili kopija starih majstora, te pokoje suvremene umjetnine. Među tim obiteljskim zbirkama ističemo rijetko orijentalnu (japansku) zbirku dragocjenosti i umjetnina Nikole Vučetića-Abramovog u Hvaru, danas izgublenu o kojoj znamo tek toliko da ju je car Franjo Josip I., prilikom svog posjeta Hvaru 11. svibnja 1875. godine, želio vidjeti. ⁽⁴⁾

Devetnaesto je stoljeće i period nove religiozne obnove katoličke Europe, pa su tijekom tog razdoblja brojne nove umjetnine (iako većinom osrednje umjetničke kvalitete, te srednjoeuropske provenijencije) ispunile prostore hvarskih crkava, pogotovu onih koje su se gradile ili obnavljale potkraj prošlog i početkom ovog stoljeća.

No osobito su značajna prirodoslovna, arheološka i povijesna istraživanja otoka Hvara u prošlom stoljeću jer su pogodovala razvoju kolekcionarstva, stvaranju prvih stručnih zbirki i uopće stvaranju novog odnosa spram umjetničkih i kulturnih tvorevina prošlosti. Od brojnih hvarskih prirodoslovnih i arheoloških zbirki koje su nastale u 19. stoljeću izdvajamo zbirku starogradskog arheologa, povjesničara i prirodoslovca Petra Nisitea (1774.-1866.), arheološke zbirke Starogradanina Nikole Ostojića, odvjetnika Ivana Antuna Botteriija, također iz Staroga Grada, arheološke zbirke Hvaranina Jerolima Machieda (1805.-1874.) i građevinskog poduzetnika Šimuna Marchija, prirodoslovne i arheološke zbirke Hvaranina Ivana Krstitelja Novaka (1848.-1893.), Grgura Bučića (1829.-1911.), Jakova Boglića (1826.-1987.), te prirodoslovnu zbirku Matija Botteriija (1808.-1877.), također iz Hvara. Na žalost, od tih je zbirki na Hvaru danas malo sačuvano. Zbirka Grgura Bučića srećom je dijelom sačuvana u Hvaru, u Centru za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara i dijelom u Arheološkom muzeju u Splitu; zbirka Šimuna Marchija većim je dijelom odnesena i izgubljena, a ono što je ostalo izloženo je u arheološkoj zbirci Centra za zaštitu kulturne baštine u Hvaru; zbirka Jerolima Machieda (koja je prema popisu iz 1873. godine imala 3524 primjerka), prodana je 1894. godine Arheološkom muzeju u Splitu; zbirka Petra Nisitea dijelom je sačuvana u arheološkoj zbirci dominikanskog samostana u Starom gradu; prirodoslovna zbirka Matija Botteriija dijelom je dospjela u Prirodoslovni muzej u Zagrebu, a dijelom je izgubljena; a od zbirke Ivana Krstitelja Novaka arheološki je

dio dospio u Arheološki muzej u Zadru, a dio prirodoslovne zbirke nalazi se u Geološkom muzeju u Münchenu. (5)

Doprinos 19. stoljeća je bio i u novom, suvremenom shvaćanju umjetničkih i kulturnih tvorevina prošlosti - naime kao kulturno-povijesnih stečevina od općeg dobra i interesa. Tome zahvaljujemo činjenicu da je potkraj 19. stoljeća utemeljena prva javna zbirka na otoku Hvaru - zbirka slika starih majstora franjevačkog samostana u Hvaru. Izložena je i uređena u prostoru stare samostanske blagavaonice, a javnosti je otvorena 1889. godine. Bogata arheološka građa otoka Hvara sabrana u brojnim privatnim zbirkama nije na žalost, tijekom 19. stoljeća sabrana u jednu javnu arheološku zbirku, iako možemo pretpostaviti zametak ideje arheološkog muzeja u dominikanskom samostanu u Starom Gradu, gdje su se već tada pohranjivali arheološki spomenici pronađeni na području Starog Grada i okolice.

Razdoblje prve polovice ovog stoljeća daleko zaostaje za poletom kolekcionarstva i ljubavi za starinom koja je obilježila predhodno stoljeće. Primjerci arheoloških i prirodoslovnih zbirki potkraj prošlog i početkom ovog stoljeća (ponajprije zbog nebrige nasljednika), odneseni su i izgubljeni. S druge strane, duhovna klima novog razdoblja nije pogodovala stvaranju novih privatnih, a kamoli javnih zbirki. Spominjemo samo arheološku zbirku dr. Grga Novaka koja je rezultat njegovih istraživanja hvarskih predpovijesnih lokalitete u razdoblju od 1912. do 1939. godine, a koja je danas u glavnini sačuvana. Zanimljivo je spomenuti i nekoliko primjera zakašnjelog historicističkog, rekli bismo, "tvrdog" oblika kolekcionarstva, u prvoj polovici ovog stoljeća. Hrvatski slikar Vladimir Kirin ovjekovječio je svoju ljubav prema starini mnoštvom kamenih ulomaka (grobova reljefa, ukrasnih arhitektonskih elemenata) koje je sakupio sa gotičkih i renesansnih kuća u Hvaru, te ih dao ugraditi na svojoj vili u Hvaru, sagrađenoj 1931. godine u neorenesansnom stilu. Na isti je način srpski ambasador Lazarević uresio fasade svoje vile sagrađene u Hvaru oko 1930. godine brojnim vrijednim djelima hvarske klesarske baštine.

Sljedeće značajno razdoblje u ovom sažetom pregledu povijesti hvarskih zbirki (dodali bismo - suvremeno razdoblje), jest druga polovica ovog stoljeća, kada je donošenjem republičkih zakona o zaštiti spomenika kulture (1949., 1967.), te osobito stvaranjem Historijskog arhiva Hvara 1950. (1964. preimenovan u Muzej općine hvarske, a 1965. u Centar za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara), započela sustavna i stručna zaštita, evidencija, obrada i prezentacija pokretne kulturno-spomeničke građe otoka Hvara. Brigom ove ustanove, posebno zalaganjem dugogodišnjeg ravnatelja dr. Nike Dubokovića Nadalinića, utemeljeno je 60-ih godina nekoliko javnih zbirki u državnom vlasništvu, potaknuto ostvarenje crkvenih i samostanskih riznica, te popisane brojne privatne zbirke na Hvaru. (6)

Stvaranju javnih muzejskih zbirki otoka Hvara pridonio je osobito turistički razvoj jer su muzeji, zbirke, spomenici, izložbe i kulturni spomenici otoka postali traženi i sastavni dio hvarske turističke ponude, svojevrsno artifičijelno ogledalo hvarskoga kulturno-povijesnog okružja (za nesreću, narušenog upravo istim suvremenim ekspanzivnim turizmom). Recentni period Hvara obilježava i obnova kolekcionarstva (poglavito prikupljanje djela moderne likovne umjetnosti i podmorskih arheoloških nalaza), zatim svojevrsna, rudimentarna trgovina umjetninama i antikvitetima, ali na žalost, i krađa kulturno-umjetničkih dobara. Iako ne raspolazemo potpunim podacima o hvarskoj umjetničkoj i kulturno-povijesnoj pokretnoj građi ovdje bismo izložili okvirnu i sažetu statističku analizu profila hvarskih zbirki i građe koja se u njima čuva, a na temelju dosadašnjih popisa i analiza.

Na otoku Hvaru danas ima oko 76 fondova muzejsko-galerijske građe

koje možemo smatrati samostalnim zbirkama, s približno 13.000 predmeta raznovrsna i bogatoga kulturološkog konteksta (arheologija, religiozna umjetnost, pomorstvo, etnologija, suvremena umjetnost itd.). Od toga je u državnom vlasništvu 15 zbirki s otprilike 7000 predmeta (oko 54 %), u crkvenom 41 zbirka sa oko 4200 predmeta (oko 32 %), i u privatnom vlasništvu oko 20 zbirki s približno 1500 (oko 12 % ukupne građe).

Najveći broj spada u skupinu predmeta koju klasiramo kao pribor i oprema (više od 7000 predmeta, odnosno oko 54 %), dok je likovnih djela (slike i skulpture) oko 1000 (7,7 %).

Glede kulturnoga konteksta, prevladava arheološka građa (oko 30 %), kao rezultat mnogih arheoloških istraživanja i nalaza u posljednjih pedesetak godina.

Većina hvarskih zbirki je sumarno popisana, inventariziranih je samo nekoliko, a zaštićene su (prema popisima Regionalnog zavoda u Splitu) 43 zbirke. U ovom, dokumentacijskom smislu najbolje su obrađene zbirke u vlasništvu Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara, a najslabije one u privatnom vlasništvu.

Sama ustanova Centar za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara posjeduje 9 zbirki, od čega 7 javnih s ukupno oko 6500 predmeta (50 % ukupne hvarske kulturno-umjetničke građe).

Od sveukupnoga pokretnog kulturnog blaga otoka Hvara, najširoj je javnosti dostupno oko 3500 (ili 27 %) predmeta, koji su izloženi u 14 uređenih (i prema lokalnim prilikama muzeološki opremljenih) zbirki, te 4 moderne galerije s vlastitim umjetničkim fondovima.

Hvarske javne, crkvene i privatne zbirke mozaikalna su ali upečatljiva slika prošlosti i sadašnjosti ovog otoka, svojevrsna kulturno-spomenička razglednica Hvara, ali i riznica lokalnih uspomena, mjera vlastitih dosegaa i nadasve izvor kulturno-povijesnog identiteta ovoga kraja.

Bilješke:

1. Joško Kovačić, *Zapisi o crkvama u Hvaru, (rukopis), Hvar, 1982., str. 220.*
2. Niko Duboković Nadalini, *Nekoliko datuma o razvitku Jelse i okolice između 1535. i 1911., ZAPISI O ZAVIČAJU II., Jelsa, 1970., str. 203.*
3. Nevenka Bezić-Božanić, *Unutrašnjost hvarske kuće u 17. stoljeću, PRILOZI POVIJESTI UMJETNOSTI U DALMACIJI 27, Split, 1988., str. 281-292*
4. *Povijesni dnevnik o putovanju Nj. C. i Kr. Ac. Vel. Franja Josipa I. po Dalmaciji 1875., 1878., str. 292.*
5. Nikša Petrić, *Arheološka istraživanja otoka Hvara, HVARSKI ZBORNIK 3, Hvar, 1975., str. 243-268.*
6. *Isti, Grgur Bučić i arheološka istraživanja na Hvaru u 19. stoljeću, HVAR U PRIRODNIM ZNANOSTIMA (Zbornik simpozija), Zagreb, 1977., str. 221-233.*
7. *Helena Gamulin-Brida i Vesna Ilijanić, Zoološka istraživanja na Hvaru u 19. stoljeću, HVAR U PRIRODNIM ZNANOSTIMA (Zbornik simpozija), Zagreb, 1977., str. 177-188.*
8. *Frane Buškariol, Zbirka Machiedo u Arheološkom muzeju u Splitu, PRILOZI POVIJESTI OTOKA HVARA IX., Hvar, 1988., str. 31-42.*
9. *Niko Duboković Nadalini, Muzejske zbirke na Hvaru, HVARSKI ZBORNIK 3, Hvar, 1975., str. 323-335.*
10. *Popis spomenika otoka Hvara, Publikacija Historijskog arhiva Hvar, Split, 1958.*
11. *Dodatak popisu spomenika otoka Hvara, BILTEN O STANJU SPOMENIKA 7, (izd. Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara), Hvar, 1979.*
12. *Marinko Petrić, Muzeji, zbirke, galerije, znanstvene institucije i kulturno-umjetničke manifestacije, Vodič Hvara, Logos, Split, 1986., str. 105-128*
13. *Inventari crkava otoka Hvara, (izrađeni od Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Splitu), rukopis u dokumentaciji Centra.*
14. *Marinko Petrić, Preliminarni popis pokretnih kulturno-spomeničkih dobara otoka Hvara, rukopis u dokumentaciji Centra*

PRILOG:

PREGLED ZNAČAJNIJIH MUZEJSKIH I GALERIJSKIH ZBIRKI
OTOKA HVARA

Kratice:

D - državna zbirka

C - crkvena zbirka

P - privatna zbirka

CZKBOH - Centar za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara

H V A R

Arheološka zbirka i lapidarij "Dr. Grga Novak"

D (CZKBOH); utemeljena i otvorena za javnost 1966. g., preuređena i dopunjena 1982. g.; sadržava predpovijesni i antički materijal, srednjovjekovne i novovjekovne kamene spomenike, te dio opusa hvarskoga kipara Šime Dujmovića; inventarizirana.

Biskupski muzej

C (Crkvinarstvo hvarske katedrale); uređena i otvorena za javnost 1963. g.; sadržava stare slike, skulpture, liturgijski pribor i opremu, dokumente; popisana.

Neizloženi fond hvarske katedrale

C (Crkvinarstvo hvarske katedrale), nije otvorena za javnost; slike, liturgijski pribor, moćnici, oprema i odjeća; popisana.

Zbirka umjetnina franjevačkog samostana

C (Franjevački samostan Hvar), otvorena za javnost 1889. g.; sadržava slike starih majstora, skulpture, liturgijski pribor i opremu, stare knjige, stare rukopise, numizmatičku zbirku; popisana.

Zbirka umjetnina "Hanibal Lucić"

C (Samostan benediktinki Hvar), uređena i otvorena za javnost 1986. g., preuređena 1991. g.; sadržava slike i ikone, liturgijski pribor i opremu, etnografske predmete, zbirku ukrasnog veza, čipke od agave; popisana.

Hidroarheološka zbirka "Fortica"

P (HRO "Sunčani Hvar"), otvorena za javnost 1986. g.; sadržava zbirku amfora i keramičkog posuđa; inventarizirana.

Arheološka zbirka Pauline Novak

P (nasljednici obitelji dr. Grge Novaka); nije otvorena za javnost; sadržava predpovijesne arheološke predmete; nije popisana(?).

Hidroarheološka zbirka "Juraj Toto Meneghello" (Palmižana)

P (Dagmar Meneghello); otvorena za javnost 1986. g.; sadržava zbirku amfora, keramičkog posuđa i obiteljskih uspomena; inventarizirana.

Zbirka porodice Kasandrić

P (Ivo i Ivan Kasandrić); nije otvorena za javnost; sadržava slike starije i novije dobi, skulpture, stari namještaj; djelomično popisana.

Zbirka porodica Machiedo

P (porodica Machiedo); nije otvorena za javnost; sadržava slike starije i

novije dobi, stari namještaj; djelomično popisana.

Zbirka porodice Božić

P (porodica Božić); nije otvorena za javnost; sadržava slike, stari namještaj; djelomično popisana.

Zbirka porodice Marchi

P (Katica Marchi); nije za javnost; sadržava ikone 15. do 18. st.; inventarizirana.

Prirodoslovna zbirka dr. Grgura Bičića

D (CZKBOH); nije otvorena za javnost; sadržava herbarij, fosile, stare instrumente; djelomično popisana.

Zbirka Tonča Miličića-Maleška

P (nasljednici); nije otvorena za javnost; sadržava zbirku porculana, starog namještaja i etnografskih predmeta; nije popisana.

Galerija suvremene umjetnosti "Arsenal"

D (CZKBOH); uređena i otvorena za javnost 1957. g., preuređena 1983. g.; sadržava slike i skulpture suvremenih umjetnika; inventarizirana.

Galerija "Škorpion" (Palmižana)

P (Dagmar Meneghello); uređena i otvorena za javnost 1980. g.; sadržava vlastiti fond slika i skulptura modernih umjetnika; nije popisana.

S T A R I G R A D

Zbirka umjetnina dominikanskog samostana

C (Crkvinarstvo župe Stari Grad); sadržava slike, skulpture, liturgijski pribor i opremu; popisana.

Pomorska zbirka

D (CZKBOH); uređena i otvorena za javnost 1966. g.; sadržava slike, stari namještaj, stare fotografije, oružje, stari novac; popisana.

Etnografska zbirka

D (CZKBOH); uređena i otvorena za javnost 1966. g.; sadržava pribor i opremu tradicionalne seoske kuhinje i konobe.

Galerija "Juraj Plančić"

D (Općina Stari Grad); uređena i otvorena za javnost 1966. g.; sadržava slike, grafike i skulpture suvremenih umjetnika; popisana.

Zbirka porodice Vranković

P (porodica Vranković); nije otvorena za javnost; sadržava slike starijeg i novijeg razdoblja, stari namještaj i pribor; nije popisana.

S V I R Č E

Zbirka Josipa Makjanića

P (porodica Makjanić); nije otvorena za javnost; sadržava drvorezbarske radove naivca Josipa Makjanića; popisana.

Zbirka "Božo Anzulović"

P (Katarina Carić); nije otvorena za javnost; sadržava bogati fond afričke domorodačke umjetnosti; inventarizirana.

J E L S A

Zbirka umjetnina župe sv. Fabijana i Sebastijana
C (Crkvinarstvo župe Jelsa); sadrži slike, skulpture, crkveno ruho, opremu i pribor; popisana.

Zbirka porodice Duboković
P (Margarita Šprung i Ecija Benković-Duboković); nije otvorena za javnost; sadržava stare slike, stari namještaj; popisana.

Lapidarij
D (općina Jelsa); otvorena za javnost; sadržava manju zbirku antičkih i srednjovjekovnih kamenih spomenika, nije popisana.

V R B O S K A

Zbirka unjetnina vrbovačke župe
C (Crkvinarstvo župe Vrboska); sadržava slike starih majstora, liturgijski pribor i opremu; popisana.

Ribarski muzej
D (CZKBOH); uređen i otvoren za javnost 1972. g.; sadržava ribarski alat i pribor, zbirku prepariranih riba i školjaka; popisana.

P I T V E

Vinogradarska zbirka
D (CZKBOH); uređena i otvorena za javnost 1989. g.; sadržava vinarski i vinogradarski pribor i opremu; popisana.

Spomen-dom
D (CZKBOH); uređena i otvorena za javnost 1981. g.; sadržava oružje, propagandni materijal, fotografije; popisana.

G D I N J

Zbirka Ivka Radovanovića
P (nasljednici Ivka Radovanovića); nije otvorena za javnost; sadržava slike i obiteljske uspomene; nije popisana.

Primljeno: 16. 6. 1994.

SUMMARY

Collections on Culture and Art, Museums and Galleries of the Island of Hvar

by Marinko Petrić

The author presents a comprehensive study of the most important museum collections in the island of Hvar.

He gives us an interesting review of the history of Croatian museum collections in the period from the 17 to the 20 century, and presents in the supplement particular collections and the material which has been preserved. There are about 70 state owned, ecclesiastical and private collections in the island today which qualify to be considered as proper collections.

The majority of Croatian collections have been listed, only a few have been inventoried, and the 43 collections have been protected by the Regional Institute in Split according to the law.

The Center for the Protection of Cultural Heritage of the Island of Hvar has played an important role in the protection of the heritage of the island of Hvar.